

Usnesení Nejvyššího soudu ČSR ze dne 28.01.1988, sp. zn. 11 To 99/87, ECLI:CZ:NS:1988:11.TO.99.1987.1

Číslo: 50/1989

Právní věta: Jestliže obviněný poskytl pomoc (§ 10 odst. 1 písm. c) tr. zák.) několika pachatelům, z nichž každý spáchal jen přečin proti pracovní kázní podle § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb., záležející v tom, že jako vedoucí prodejny vytvořil podvodně fond neevidovaných finančních prostředků ke krytí případného budoucího hospodářského rizika, nelze obviněného uznat vinným pomocí k trestnému činu porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 odst. 1 tr. zák. s odůvodněním, že souhrn finančních prostředků, s nimiž nakládali jednotliví vedoucí prodejny, dosáhl hodnoty většího rozsahu ve smyslu § 127 odst. 1 tr. zák. Podmínkou trestnosti účastníka záležející v tom, aby pachatel spáchal ten trestný čin (resp. jeho pokus), na němž se má obviněný účastnit, nelze obcházet tak, že se chybějící zákonný znak trestného činu u jednotlivých pachatelů v jednání účastníka dovodí za souhrnu činů více pachatelů.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 28.01.1988

Spisová značka: 11 To 99/87

Číslo rozhodnutí: 50

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Účastenství

Předpisy: 140/1961 Sb. § 10 odst. 1 písm. c
§ 10 odst. 2
§ 127 odst. 1 150/1969 Sb. § 8 odst. c

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 50

Jestliže obviněný poskytl pomoc (§ 10 odst. 1 písm. c) tr. zák.) několika pachatelům, z nichž každý spáchal jen přečin proti pracovní kázní podle § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb., záležející v tom, že jako vedoucí prodejny vytvořil podvodně fond neevidovaných finančních prostředků ke krytí případného budoucího hospodářského rizika, nelze obviněného uznat vinným pomocí k trestnému činu porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 odst. 1 tr. zák. s odůvodněním, že souhrn finančních prostředků, s nimiž nakládali jednotliví vedoucí prodejny, dosáhl hodnoty „většího rozsahu“ ve smyslu § 127 odst. 1 tr. zák. Podmínkou trestnosti účastníka záležející v tom, aby pachatel spáchal ten trestný čin (resp. jeho pokus), na němž se má obviněný účastnit, nelze obcházet tak, že se chybějící zákonný znak trestného činu u jednotlivých pachatelů v

jednání účastníka dovodí za souhrnu činů více pachatelů.

(Usnesení Nejvyššího soudu ČSR z 28. 1. 1988 sp. zn. [11 To 99/87.](#))

K odvolání obžalovaných S. M., A. Ž. a M. S. proti rozsudku městského soudu v Praze z 28. 1. 1987 sp. zn. 1 T 19/85 Nejvyšší soud ČSR rozhodl mimo jiné tak, že zrušil napadený rozsudek - ohledně obžalované S. M. ve výroku o vině trestným činem podle § 132 odst. 1 písm. c), odst. 2 písm. b), c) tr. zák. a pomocí trestnému činu podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák., § 127 odst. 1 tr. zák., v celkovém výroku o trestu a ve výroku o náhradě škody, - ohledně obžalované A. Ž. ve výroku o vině trestným činem podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák. a pomocí k trestnému činu podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák., § 127 odst. 1 tr. zák., v celém výroku o trestu a ve výroku o náhradě škody, - ohledně obžalované M. S. ve výroku o vině trestným činem podle § 132 odst. 1 písm. c), odst. 2 písm. b) tr. zák. a pomocí k trestnému činu podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák., § 127 odst. 1 tr. zák., v celém výroku o trestu a ve výroku o náhradě škody.

Věc obžalovaných S. M., A. Ž., M. S. vrátil městskému soudu v Praze, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Napadený rozsudek městského soudu v Praze bylo rozhodnuto ve skupinové trestní věci sedmnácti obžalovaných. Ohledně jedenácti z nich nabyl rozsudek soudu prvního stupně právní moci. Šest obžalovaných podalo odvolání. Z těchto obžalovaných byla obžalovaná S. M. uznána vinnou trestným činem rozkrádáním majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c), odst. 2 písm. b), c) tr. zák., pomocí k trestnému činu porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 10 odst. 1 písm. c), § 127 odst. 1 tr. zák. a pokusem trestného činu poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 8 odst. 1, § 136 odst. 1 písm. b) tr. zák.

Obžalovaná A. Ž. byla uznána vinnou trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c) tr. zák., pomocí k trestnému činu porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 10 odst. 1 písm. c), § 127 odst. 1 tr. zák. a pokusem trestného činu poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 8 odst. 1, § 136 odst. 1 písm. b) tr. zák.

Obžalovaná M. S. byla uznána vinnou trestným činem rozkrádáním majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. c), odst. 2 písm. b) tr. zák., pomocí k trestnému činu porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 10 odst. 1 písm. c), § 127 odst. 1 tr. zák. a pokusem trestného činu poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 8 odst. 1, § 136 odst. 1 písm. b) tr. zák.

Trestná činnost obžalovaných S. M., A. Ž. a M. S. jako inventurních pracovníků podniku Potravinářská Praha spočíval v podstatě v tom, že v rozmezí let 1980 až 1984 prováděly úpravy inventur tak, že po dohodě s vedoucími prodejen podvodně snižovaly zjištěné přebytky nebo nečerpané ztratné nebo podvodně zakrývaly zjištěná manka vykazováním většího množství zboží v prodejnách. Ze strany obžalovaných inventurních pracovníků šlo o několik desítek útoků, jichž se dopouštěly ve skupinách podle toho, jak při jednotlivých inventurách byly složeny inventurní komise. Městský soud v Praze zjistil, že část zatajených přebytků si obžalovaní přivlastnili a část ponechali jako neevidované prostředky v prodejnách ke krytí případného rizika v budoucím inventurním období. Škoda způsobená jednáním obžalovaných na majetku v socialistickém vlastnictví, posouzeným jako jeho rozkrádání, přesáhla u obžalované S. M. částku 40 000,- Kčs, u obžalované A. Ž. částku 12 000,- Kčs, u obžalované M. S. částku 19 000,- Kčs.

Proti rozsudku podaly v zákonné lhůtě odvolání mimo jiné obžalované S. M., A. Ž. a M. S.

Nejvyšší soud ČSR jako soud odvolací přezkoumal podle § 254 odst. 1, 2 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků rozsudku, proti nimž mohl každý z odvolatelů podat odvolání, i správnost postupu řízení, které předcházelo této části rozsudku, a dospěl k těmto závěrům :

V řízení, které předcházelo napadenému rozsudku, nedošlo k žádným podstatným vadám, které by mohly mít vliv na objasnění věci nebo na možnost uplatnění práva obhajoby. Městský soud v Praze provedl veškeré důkazy nutné k řádnému zjištění skutečného stavu věci. Tyto důkazy zhodnotil tak, jak to vyžaduje § 2 odst. 6 tr. ř. a vyvodil z nich přesvědčivé a logicky zdůvodněné skutkové závěry. Městský soud v Praze své závěry také náležitě odůvodnil způsobem, s nímž se Nejvyšší soud ČSR v plném rozsahu ztotožnil.

Pokud jde o výrok, kterým byly obžalované S. M., A. Ž. a M. S. uznány vinnými pomocí k trestnému činu porušování při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 10 odst. 1 písm. c) tr. zák., § 127 odst. 1 tr. zák., Nejvyšší soud ČSR uvedl :

Zjevně nesprávné právní závěry učinil městský soud v Praze ve vztahu k jednání obžalovaných S. M., A. Ž. a M. S., v němž spatřoval pomoc k trestnému činu porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 10 odst. 1 písm. c), § 127 odst. 1 tr. zák. Nesprávně totiž pod toto ustanovení podřadil všechny případy, kdy u jednotlivých vedoucích prodejen byly vytvořeny fondy neevidovaných prostředků ke krytí případného hospodářského rizika v budoucím inventurním období. Pochybení městského soudu v Praze záleží v tom, že větší rozsah takto vytvořených fondů ve smyslu § 127 odst. 1 tr. zák. dovedl teprve za souhrnu jednotlivých fondů na všech příslušných prodejnách. Tento postup městského soudu v Praze byl v rozporu se zásadou akcesority účastenství (§ 10 odst. 1 tr. zák.). Uvedená zásada znamená závislost účastenství a jeho trestnosti na trestném činu, k němuž se účastenství připíná (na hlavním trestném činu). Podmínkou trestnosti účastníka je, aby pachatel spáchal trestný čin, na kterém se má účastnit nebo se o to alespoň pokusil. Z toho vyplývá, že obžalované se mohly dopustit k trestnému činu porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 10 odst. 1 písm. c), § 127 odst. 1 tr. zák. pouze ve vztahu k těmto případům, v nichž jednání vedoucích prodejen vykazuje znaky uvedeného trestného činu. Sám městský soud v Praze zjistil, že až na dva případy uvedené v bodech I/17, 31 rozsudku jednání vedoucích prodejen nezakládá trestný čin podle § 127 odst. 1 tr. zák. pro nedostatek zákonného znaku vytváření neoprávněných finančních fondů „ve větším rozsahu“. V důsledku zásady akcesority účastenství nebylo tedy možné jednání účastníků posuzovat podle § 127 odst. 1 tr. zák., jestliže jednání hlavních pachatelů nenaplnovalo všechny znaky trestného činu vymezené v citovaném ustanovení. Podmínku trestnosti účastníka záležející v tom, aby pachatel spáchal ten trestný čin (resp. jeho pokus), na němž se má účastnit, nelze obcházet tak, že se chybějící zákonný znak trestného činu u jednotlivých pachatelů v jednání účastníka dovodí ze souhrnu činů více pachatelů.

Městský soud v Praze proto mohl obžalované S. M., A. Ž. a M. S. uznat vinnými pomocí k trestnému činu porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 10 odst. 1 písm. c), § 127 odst. 1 tr. zák. jen ve vztahu k těm útokům, v nichž jednotlivý vedoucí prodejen naplnili v každém případě zvláště všechny znaky tohoto trestného činu. Tuto zásadu městský soud v Praze v napadeném rozsudku nerespektoval a nesprávně uznal obžalované vinnými pomocí k uvedenému trestnému činu i ve vztahu k útokům, v nichž příslušní vedoucí prodejen nespáchali trestný čin, třebaže pro nedostatek zákonného znaku „ve větším rozsahu“. Jestliže městský soud v Praze shledal, že vedoucí prodejen se jednáním, ke kterému se účastenství vztahovalo, dopustili jen přečinu proti pracovní kázní podle § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb., nemohl toto účastenství posuzovat podle § 127 odst. 1 tr. zák., a to ani odůvodněním, že souhrn rozsahů jednotlivých přečinů již odpovídá zákonnému znaku trestného činu podle § 127 odst. 1 tr. zák.

Vadný výrok o vině Nejvyšší soud ČR zrušil, přičemž účinky zrušení se týkají i trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, který je s pomocí k trestnému činu podle § 10 odst. 1 písm. c), § 127 odst. 1 tr. zák. v jednočinném souběhu.